



## **Indie: Cesta k úspěchu přes inovace a investice**

- **Skvělé přírodní podmínky a dostatek půdy dělají z Indie ideální místo pro rozvoj zemědělství**
- **Nedostatečnou produktivitu napraví investice a lepší obchodní modely**
- **Vládní pozornost přináší příležitosti i hrozby**
- **Globální firmy ve svých plánech s Indií počítají**
- **Příležitosti pro stroje i technologie**

Transformace druhého největšího světového zemědělství nabízí připraveným řadu příležitostí. Indie trpí nízkou hektarovou výnosností, zlepšení vyžaduje investice a systémový přístup. Potřebný růst produktivity se neobejde bez nové mechanizace, **zavádění inovačních postupů**, soukromých investic i lepšího fungování indických institucí. Až třetina sklizně se na cestě k zákazníkovi každý rok ztratí nebo shnije. Důležitost zemědělství v indických podmínkách dává podnikatelům tolik potřebnou vládní pozornost, hrozbou jsou ale přílišné a neefektivní zásahy do fungování složitých zemědělských procesů a vazeb.

## SKVĚLÁ STARTOVNÍ POZICE

Bohatá biodiverzita, **obrovská plocha orné půdy** (přes 10 % světového podílu) a potřeba nasycit druhou nejlidnatější zemi světa dělají z indického zemědělství velice zajímavý sektor. Indický zemědělský sektor je **tříkrát větší než zemědělství Evropské unie** a vytváří z Indie největšího světového producenta mnoha plodin a potravinářských artiklů jako např. čaje (1. na světě), čerstvého ovoce (1.), pšenice a rýže (2.) a cukrové třtiny (2.). I v naprosté většině ostatních zemědělských plodin patří Indie mezi největší světové producenty. Indové jsou také druhým nejvýznamnějším chovatelem skotu na světě, chovají 281 milionů zemědělských zvířat. V produkci potravin je **Indie soběstačná** už od 70. let 20. století, což je výsledek tzv. Zelené revoluce z přelomu 60. a 70. let. Stát tehdy programově podporoval používání chemických hnojiv a instalaci zavlažovacích systémů. Hektarové výnosy značně narostly, ale od té doby se výraznější pokrok v produktivitě a výnosnosti nedostavil.

Sektor generuje téměř 15 % indického HDP a **zaměstnává přes 50 %** průběžně schopného obyvatelstva. I když stále téměř 69 % Indů žije mimo městské aglomerace, mají zemědělská družstva a farmáři často **problém sehnat zaměstnance**. Strávit celý život prací v zemědělských provozech je ochotno stále méně žen, ekonomický rozvoj měst čím dál více přitahuje mladé, kteří touží po vzdělání a chtějí prožít jiný život než generace před nimi. Právě rostoucí nedostatek pracovní síly, spojený s tlakem na růst mezd, nutí farmáře hledat cesty, jak **zintensivnit a zefektivnit výrobu**. Odpověď logicky nacházejí v **investicích do mechanizace, nových postupech a lepším nakládáním s vodními zdroji**. Právě z tohoto trendu vznikají největší dodavatelské i investiční příležitosti v indickém zemědělství.

Postupně **roste podíl soukromých investic**. Až 15 % celkových investic v roce 2012 přišlo ze soukromých zdrojů a rostoucí trend by měl pokračovat i nadále. Spolu s množstvím vládních programů tak soukromí investoři **vytváří dříve nevídanou poptávku** po traktorech, rotavátorech, kombinovaných sklizečích a mlátičkách. Očekávaný každoroční čtyřprocentní růst nejméně do roku 2017 dělá ze zemědělství jednu z nejzajímavějších investičních příležitostí v Indii.

## POMALU ROSTOUCÍ INDICKÉ ZEMĚDĚLSTVÍ

Postupná, i když pomalá **liberalizace, přetváří zemědělství v Indii** a přináší možnosti rozvoje soukromého podnikání i investic do primárních a zpracovatelských kapacit. Růst podílu malých a středních zemědělců na výkonu sektoru však zpomalují často necitlivé státní zásahy, masivní dotace pro velké firmy a špatná infrastruktura.

K tomu, aby se dnešní problémy indického zemědělství staly budoucími příležitostmi, se musí ještě hodně změnit.

Zlepšování vybavení soukromých farmářů i velkých korporací se neobejde bez **finanční podpory**. Pozitivním jevem se tak staly státem podporované půjčky na podporu investic. V posledních letech se jejich objem každoročně navyšoval o 15 – 20 %. I díky tomu tak produktivita rostla asi o 5 % ročně. Růstu produktivity však přispělo i zlepšení zavlažování zemědělských ploch, i když zavlažovací systémy stále nepokrývají ani polovinu orné půdy. Dodavatelé **dieselových a elektrických pump** pro malé farmáře i velké zemědělské celky mají v Indii dobré časy.

Většímu rozvoji soukromého podnikání také brání **dopravní problémy** kvůli nepropojeným a často špatně udržovaným hlavním silničním tahům.

## INOVACE BUDOU CESTOU

Především malé farmáře trápí nedostatečný servis, kterého se jim v oblastech mimo velká centra dostává. Většinu oprav si farmáři dělají sami nebo využívají služby vesnických opraven. Jejich nedostatečné vybavení ale neumožňuje nijak výrazně zlepšit úroveň stávající techniky ani zavádět nové inovativní postupy. Větší firmy si již uvědomily tuto potřebu a ke svému zařízení stále častěji nabízejí široké poradenství. A to i pro menší, dříve pro ně nezajímavé, farmáře. Např. Mahindra&Mahindra ([www.mahindra.com](http://www.mahindra.com)), největší výrobce traktorů na světě, začal prostřednictvím své Farm Equipment Division nabízet i poradenství ve vodním hospodářství nebo osevná řešení. Mahindra se 40 % podílem na trhu traktorů v Indii stojí v čele výrobců zemědělské techniky, kteří si uvědomují, že jejich obchodní příležitostí je pomoci zemědělcům prosperovat v nelehkém prostředí indického zemědělství. Proto se Mahindra snaží změnit své vnímání v očích indických farmářů a **z výrobce traktorů se stát technologickou firmou**.

V Indii s postupem času začínají zapouštět kořeny i globální potravinářské a zemědělské firmy a s nimi i jejich **obchodní modely**. V posledních letech se s obnovenou dynamikou v **Indii rozvíjí smluvní farmářství**, které dává i malým zemědělcům jistotu pevných cen. Farmáři svá pole osejí dodaným semenem a po sklizni mají povinnost dodat předem dohodnutou část úrody zpracovatelům. Velcí zpracovatelé mají zase jistotu dodávek v zemi, kde každá sezóna monzunů dokáže výrazně zatřást s úrovní sklizně. Kromě jistoty dodávek si farmáři mohou také od velkých společností polepšit **přístupem k novým technologiím**, procesům a transferem znalostí. Financující instituce také raději půjčí farmáři, které již má dohodnuté dodávky věrohodnému odběrateli. Mezi pionýry patří PepsiCo, která už od roku 1997 takto zpracovává rajčata v Pundžábu. I když má systém také hodně nedostatků, je lákavým modelem pro mnoho zahraničních firem, které si z Indie chtějí **zajistit dostatek komodit pro jejich zpracování**. SAB Miller má takto smluvně pokryto asi 5.600 zemědělců, kteří mu dodávají ječmen.



*Smluvní pěstování přináší jistotu a příležitosti i malým zemědělcům*

Zahraniční firmy přinášejí do Indie propracované metody **řízení dodavatelských i hodnotových řetězců**, z nichž se indiští zemědělci mohou hodně naučit. Skladovací prostory a chladicí zařízení jsou často chybějícím článkem těchto řetězců a představují investiční i obchodní příležitost. Nerozvinutá tržní infrastruktura živí množství prostředníků a výrazně prodražuje finální cenu.

## **STÁTNÍ PODPORA**

Zavlažování rozsáhlých ploch, **zajištění dostatku vody** v období mezi monzuny, úsporné zacházení s vodou, lepší infrastruktura a zvýšení výnosnosti jsou hlavními vládními úkoly. Vláda disponuje množstvím programů na podporu farmářů, dotuje ceny hnojiv (např. močoviny) a podporuje domácí výrobu zemědělských hnojiv. V rozpočtovém roce 2012-13 **národní vláda zvýšila zemědělský rozpočet o 18 %**, rozvoj dopravní infrastruktury podpořila 5 mld. USD na zlepšení kvality silnic mezi zemědělskými regiony a distribučními centry. Mezi **hlavní vládní programy** patří Rashtriya Krishi Vikas Yojana (podpora států a regionů, aby zvýšily svoje výdaje na zemědělství), National Food Security Mission (zvýšení produkce a výnosnosti pšenice a rýže) a Macro Management of Agriculture Scheme (finanční podpora států v poměru 90:10). Mnoho dalších programů funguje jen díky vládě, která je buď přímo zavedla, nebo je podporuje finančně.

Vládní zásahy jsou silně přítomné i v regulaci dovozu, což z Indie občas dělá **poněkud nepředvídatelného obchodního partnera**. Vládní podpora a ochranářský přístup k domácím farmářům bývá předmětem jednání a sporů i ve Světové obchodní organizaci, kde Indie často vystupuje proti podpoře, kterou svým zemědělcům poskytují vyspělé státy. Jako ochranářská země **si Indie často pomáhá omezováním dovozů**, ke kterým se uchyluje jako k obraně proti více konkurenceschopné zahraniční produkci.

Vzhledem k obrovskému množství lidí (a voličů), žijících na hranici chudoby nebo přímo v bídě, je zemědělská otázka i jedním z nejvíce zpolitizovaných témat domácí politiky. Často supluje sociální politiku a na různé dotační programy vláda vynakládá obrovské prostředky. Právě **politizace** a nutnost postupného odbourávání dotací narušují tržní rovnováhu, kterou je na tomto trhu téměř nemožné dosáhnout. **Vládní zásahy** tak budou téměř s jistotou pokračovat a jejich občasná nepředvídatelnost představují slabé místo zemědělského byznysu v Indii.

## **SWOT ANALÝZA**

**S** – Dostatek zemědělské půdy, příznivé klima. Široká nabídka domácích surovin. Vládní podpora farmářům při nákupu hnojiv.

**W** – Malá možnost domácností zvyšovat výdaje za potraviny. Nedostatečná infrastruktura. Nehospodárné nakládání s vodou. Přílišná závislost sklizně na počasí. Nízká kvalifikace zaměstnanců.

**O** – Výroba potravin pro export. Rostoucí zájem Indie o zpracování potravin a vyšší přidanou hodnotu. Potřeba skladovacích a logistických kapacit. Rostoucí použití mechanizace, tlak na zvýšení produktivity. Smluvní farmářství. Dodávky strojů a technologií.

**T** – Vládní zásahy a přidělování dotací podle politických preferencí. Obchodní omezení.

### **Kontakt na velvyslanectví ČR v Dillí**

50-M, Niti Marg  
Chanakyapuri  
110 021 New Delhi

Telefon +91 11 2415 5200  
e-mail: [commerce\\_delhi@mzv.cz](mailto:commerce_delhi@mzv.cz)  
[www.mzv.cz/newdelhi](http://www.mzv.cz/newdelhi)